

Polo Korin Firampor Wakmwaek Kumwimp Pas Mekia Akwapnámp Kar

Wakmwaek ankwap yopwar fek Polo provins Masedonia mek yakria, mámá pas ankwap por taknámp kumwia Korin mek yakápnámp Kristen fákáreran sámp-kérépámpon.

Am ke fek Polomp manénkirkamp pas Korin mek kérép námp fek te, Taitus am mek yakria Kristen fárákapan yaewourimpon.

Am ke fek Taitus nke nánko, ankwap fárákapan Polomp kar wawia náráp kwatae ninik párapok napo maok, ankwap fárákapan te sérrá, ‘Pol te aposel kare mono’ ria, náráp ninik kwatae fwapokwap mono.

Wakmwaek Taituso Polonámpok akwapea, Korin mekamp aropao térenap ninik farákáprá sér. Aenánko maok, am ke fek Polo warko pas ankwap kumwia Korin mek sámp-kérép. Mao am fárákapan námoku aposel yak námp fi kor érik farákarrá sér. Tá Jerusalem mekamp Kwaromp kouramp aropampor ‘Mani nánapi pap kip’rá sénámpon. Tá faek te ‘Kwekár aposel fárákapan mér kip’rá sénámpon.

¹ Ono Pol, onan Kwaro námoku náráp ninik fek Krai Jisasomp aposel pap námpon. Ono mámá pas kumwi nae rae. Timoti yino Kwaromp sios mekamp kouramp arop Korin mek yakápnámp, ntia provins Akaia mek yakápnámp

yumonapok sámp-kérép re. ☆ ² Ono ninik namp te, nomp naropwar Kwar ntia Jisas Kraiss Tokwae Karao fwap námokuráp ninik fek yumwan aropompria yaewour nepo, yumo yonkwae porokwe fek yakápenkria nampon. ☆

Polo Kwarén 'Aesio'rá sénámp kar

³ Kwar, tá nomp Tokwae Kar Jisas Kraissomp Kwar, tá maomp Naropwar, mao te nomwan yonkwae touwe konámp nomp Naropwarono. Mao te ponankor kourmteouráp aropámp ninik mek kápae tokwae sámp napo, yaewouria ninik mek kárakáre sánk konámpon. Nomo máná ankank táman ninikia 'Aesio'rá sér mwaro. ☆ ⁴ Yinan kápae kare kwataenámp ankank korop námpan kor, mao támao yinan yaewouria ninik mek kárakáre sánk konámpono. Ae konámpara, yino fwap arop ankwap fárakap kápae kare ankank kwatae korop námpan kor, man yaewouria ninik mek kárakáre sánk mwanámpon. Kwaro yinan yaewouria ninik mek kárakáre sámp konámp niámp yino kor tak mwanámpon. ⁵ Kraiso touwe tokwae sámpámpan yino kor sámp konámpon. Tá taknámp Kraiss yinan yaewouria ninik mek kárakáre sánk konámpao yinan top-pwarámpi yak námpan. ⁶ Táte yino touwe sámp námp te, am támao yumwan yaewouria, yiráp ninik mek kárakáre sánk konámpono. Táte Kwaro yinomp ninik mek yaewouria kárakáre sámp námp te, yiráp ninik mek kor tak naenámpon. Táte Kwaro yinan yaewour námp te, mao yumwan yaewouria yiráp ninik mek kárakáre sánk konámp fek yino sámp konámp touwe niámp sámpea, fwap

☆ **1:1:** 1 Ko 1:1 ☆ **1:2:** 1 Ko 1:3 ☆ **1:3:** Ro 15:5-6; 1 Pi 1:3

kárákáre fek yakáp mwanapon. ⁷ Tá yino mér kárákáre kare námpara, yumo kárákáre fek yakáp mwanapon. Yino te wae mérámpon: Yumo yinont touwe sámp napara, taknámp yumo yinont Kwaro yaewouria ninik mek kárákáre sámp konámp sámp mwanapon.

⁸ Ankwapyae fákáre, yino nik námp te, yumo yinan provins Esia mek touwe tokwae koropámp aran mérenke! Yoporop touwe tokwae kwatae yinan tirá néria yinomp kárákáre kwe-pwar nánko, yinomp ninik te wae surumpwi kan niniki námp. ☆ ⁹ Kare karon, yino am touwe tokwae sámp námp te, wae jaso aropan ‘Sumpwi nanap’rá sénánko wanámp niampon. Am koropnámp touwe te yino, yinokump kárákáre fek námponorá ninik mwanámpan te mono. Yino ankár Kwaromp kárákáre mao sumpwinap arop fárámpá pap konámpan ninik mwanámpani námp. ¹⁰ Am ankank kwatae te waeman yinan tirá wour naeria námpan maok, Kwaro yinan warko érékép námp. Tá nánkár wakmwaek kor yinan warko érékép naenámp. Tá yino man mér kárákáre nánko, kápae kare por ankank kwataerao yinan sámpá yampourounámp ke fek, mao yinan warko éréképeanánko, yino fwapi yakáp mwanámpan námp. ¹¹ Aeno yumo ankár yinan yaewourrá kar toropwap kipo. Kwaro kápae kare koumteouráp aropamp kar toropwap wawia mao yinan yaewour naenámp. Tá kápae kare koumteouráp arop Kwaro yinan yaewour námp nkea man ‘Aesio’rá sér mwanapon. ☆

☆ 1:8: Ap 19:23; 1 Ko 15:30-32 ☆ 1:11: 2 Ti 4:18

Polo tére naenámp fi farákarrá sénámp kar

¹² Ono te mámá ankáránkamp ankank táman warákár konampono: Onomp ninik mek te Kwaro onan sápnámp yae-párák kare ninik, tá kare kar ninik fek tére konampan saráp mér nampon. Ponankor kourouráp arop ou mek ono ankár am ninik fek yarak nampao maok, yumo ou mek te kápae kare por am ninikaok saráprá yarak nampon. Kwaro onan aropompia am ninik sápnámp te, apárokamp aropamp mér niamp pourouráp te mono. ☆ ¹³⁻¹⁴ Ono yiráp por pas kumwia sámp-kérépamp ke fek te, yumo fwap farákápea fi kor mér mwanapan saráp kumwi konampono. Ono te mwar pourouráp kar yiráp por kumwi mo i konampono. Tá kare, kápae kare kar ono kumwi namp te, yumo oukoumwan fwapi mér mo. Aeno onomp ninik te, yumo ankár onomp kar fi ponankor méria maok, nomp Tokwae Kar Jisaso kot tokwae naenámp yae fek, ono yumwan warákár nanamp puri fek yumo onan kor warákár mwanapon. ☆

¹⁵⁻¹⁶ Yumo te ononamp kwapwe kare ninikan nkea, warákár mwaria naprá mér kárákáre nampon. Tá ono am fi fek táman wokwaek sérrá, “Ono yumonapokmékir akwapea yumwan nkea pwarará provins Masedonia mek akwapea, warko Masedonia pwarará yumonapok arákarrá korop.” Aenanko, am ninik fek Kwaro yumwan ankwap por warákár sánk nángo, anánk por warákár mwanapon. Tá onomp ninik te yumo fwap onan Judia mek akwap nanamp yaewour

mwanapan mpwe ninikiampon. ¹⁷ Aeampnan maok, ae te mokopono? Yumo nik nap te, ono yumwan kwekárrá am kar séri namp nie? Yumo onan te apárokamp aropao i konámp niamp kar mwar séria 'Yeno' ritea, warko ankwap-ankwap kar fek akwapria 'Mono'rá sér i konámpao námpwe rape? Ono tak mo kareno! ¹⁸ Kwar te námokuráp ponankor karwaok i konámpara, taknámp ono yumwan kare kar sénampon. Ono kápae kare kar yumwan sér i konamp te, 'Yeno'rá sénamp, 'Mono'rá sénamp énénkér yak mono. ¹⁹ Ono, tá Sailas, tá Timoti yino yumo ou mek kar farákápámp am te Kwaromp Táráp Jisas Kraisomp karonó. Tá yumo wae mérapon: Krais te 'Yeno'rá sér, 'Mono'rá sér i konámp énénkér yaknámp arop mono. Krais te kar kare kar saráp séria 'Yeno' ri konámpono. ²⁰ Ye! Kwaromp kápae kare kar am 'Apae nanamp'rá séri námp yak nánko, nomo Kraiso téremp nkea 'Ye, kare karonó'rá ninik mwanámpono. Aenámpara, Kwaromp kar wa námp fek nomo Kraisomp e fek sérrá, 'Am kar te kareno' ria Kwaromp e narek sampok konámpon.

✧ ²¹ Tá Kwaro námoku yinan yumont kárákáre sáp nánko, nomo Kraisen mérnámp kárákáre fek yakáp námpon. Tá takria mao nánapia, ²² mao námoku nomwan, náráponoria taok-pap nampria, nomp ninik mek Yiki Kor Spirit pap námpon. Am Yiki Kor Spirit te Kwaro nomwan, ankank wakmwaek sánk nanampria manmékir sápnámp ankank niampon. Aenámpara, nomo fwap arakrá mér mwanámpon: Kare, mao ponankor sáp nae-

✧ **1:20:** Ro 15:18-19; Yé 3:14

námpria ninik mwanámpon. ☆

Pol Korin mek koupour akwap moimp fi kor ninik

²³ Onomp ninik mek ponankor méri yaknámpon. Kwaromp e fek ono kare kar sénamp te ará: Ono apaeritea Korin mek koupour korop moi nampanápe, ono koropea yumwan yopor nanko, yumo pwarápae sámpantá ninampono. ☆ ²⁴ Apae yino ‘Yiráp mérapan poukwap námp’rá sénámpanápe, mono. Am mér te waeman yumoku kárákáre fek fougouri yakápi naponon. Aenapara, yino te párák yumont tére nánko, yiráp ninik mek warákár koropanoria námpon. ☆

2

¹ Tá onokump ninik mek te wae arakrá séri nampono: Ono warko yumonapok akwapea yiráp ninik kápae fárámpea pap mono. ☆ ² Táte ono yiráp ninik mek yonkwae kápae sánk nanko te, wa fwap onomp ninik mek warákár sáp naenámpon? Am te apae riteanápe, onan warákár sáp mwanap te yumo támaono. ³ Yumo te onan warákár fwap sáp konap kourap aropara, ono yumonapok akwapea nanko, yumo onan ninik kápae sáp te monoria nampon. Am táman maok, ono wokwaek pas kumwiampon. Ono te wae mérampon: Táte yumoku fwapokwapi pwate napo, ono am fek warákár nanko te, yumo kor am táman warákár napon. ⁴ Kare, wokwaek ono yiráp por pas kumwiampon ke fek te, onomp ninik mek kápae

☆ **1:22:** Ro 8:16-17; Ef 1:13-14; 1 Jo 2:27 ☆ **1:23:** Ro 1:9 ☆ **1:24:** 1 Pi 5:3 ☆ **2:1:** 1 Ko 4:21

tokwae sámpea, yonkwae touweria ono kápae kare ém méntériampon. Ono, yiráp ninik mek kápae sámp mwanapria, am pas kumwi mono. Ono am pas kumwiamp te, ono yumwan nouroup kare namp nkea mérenkria ninampon. ☆

Arop námwan kwatae ninik napo, nik mo pwar mwanap kar

⁵ Arop ankwapao ninik kápae fárámp mwanap ankank sankorop-pap námp te, mao te onomp ninik mek kápae tokwae kar sámp mono. Kánanke kwarokon. Mao te yumwan yiráp ponankor ninik mek kápae nénk námpon. Ono te kar kárákáre fek sér te monoria namp kwamp, ‘Ankwap fárákapamp ninik mek kápae kánanke sámp nap’rá sénampono. ☆ ⁶ Yiráp ou mekamp kápae kare arop am takinámp aropan nopok touwe sánk nap te, maomp kwatae niniki námp fek pwi námp támaono. ⁷ Aeno yumo ankwap ninikan oukoumwan ninikenke: Yumo maomp kwatae ninik nik mo, pwarará man yonkwae porokwe mwanap te kwapwe kareno. Takria kápae tokwae kar am aropan anámpá papantáno. ⁸ Aeria maok, ono yumwan kárákáre fek sénae namp te ará: Yumo man oukoumwan aropomp nap man yénkép kipo. ⁹ Ono wokwaek am pas kumwiamp te, yumo am aropan mokopia fwapokwap mwanap nke naeria kumwiampon. Yumo te, ankank ponankor ono kumwiamp karwaokria ankank ponankor tére nap ni mo nierá mér naeria niampon. ¹⁰ Táte yumo arop ankwapan kwatae ninik nik mo pwar nap te, ono kor nik mo pwar konampon. Aeno

☆ 2:4: 2 Ko 7:8-9 ☆ 2:5: 1 Ko 5:1

kare, ono kare ník mo pwar nanamp ankank yak nánko te, ono Kraiso nke námp fek yumwan yaewour nanampria ník mo pwar nampon. ¹¹ Ono am tak namp te apae riteanápe, nomo Satanomp nínik te wae mérámpon. Takria mao nomwan kwekária nomwan kwe-pwarantánoria apáприя nampon. ☆

Taitusén nke naerianámp kar

¹² Ono wokwaek taun Troas mek Kraisomp Kwapwe Kare Kar farákáp naeria akwapamp fek te, Tokwae Karao ono tak tére nanamp mwae kup kík-pwararámpon. ¹³ Aempan maok, onomp nínik te porokwe fek yak mono. Am te apae riteanápe, ono onomp ankwapnáp Taitusén nke moria nampon. Aeria maok, ono Troas fákáreran pwarará koropea provins Masedonia mekiampon. ☆

Aposel fákáre Kwaromp kárákáre fek yorowar kwe-pwar konap kar

¹⁴ Oukoumwan te ono Kwarén ‘Aesio’rá sénampon. Am te apae riteanápe, Kwaro kápae kare por yinan yaewour nánko, yino Kraisént Satanomp kárákáreran kwe-pwar námpon. Aeria yinan yaewour nánko, yino Kwaromp kar farákáp nánko, am arop fárakap Kraisén mér sámp napon. Aenapo am mér te nánákáre kwapweran ouwírao kápae kare mwaek tia akwapránk námp niampon. ☆ ¹⁵ Tá kare karonó, yínoku támao waeman yankap konap paura nánákáre kwapwe niamp nánko, Kraiso sámpea Kwarén ofa sánk námpon. Am nánákáre te yámar mek pok mwanap mwaeao

yakápnap arop ou mek akwap, te yaomwi mek pik mwanap mwaeaoak yakápnap arop ou mek kuri akwap námpon. ☆ ¹⁶ Am yaomwi mek pik mwanap mwaeaoak yakápnap arop fárákapao nunump nap te, arop sumpwi mákáre niampria, am támao am fárákan sumpwi nénk konámpon. Aeno yámar mek pok mwanap mwaeaoak yakápnap fárákapao nunump nap te yiki yakáp mwanap nánákáre niamp nánko, am támao am fárákan yiki yak nénk námpon. Wa mokop am tére naenámp fwap pwi kare yak námpon? ¹⁷ Aeno yumo te wae mérapon: Yino te kápae kare arop am fek ankank ti mwaria, Kwaromp kar farákáp konap niamp te mono. Yino te Kwaro námoku am tére sápeanánko, yae-párák kare térerá tukup námpono. Yino te Kraisént ankárankamp ninik fek, tá Kwaro nke námp fek yae-párák kare kar farákáp konámpon.

3

‘Wourékam kontrakamp tére arop’rá sénámp kar

¹ Ae te oukoumwan yino warko yinokump e narek sampok mwanámp nie? Ae te yino arop ankwap fárákapao i konapnámp yino ankár yumwan, yinomp e narek sampokenkria arop ankwap fárákapao yumwan pas kumwi nap sánk námp nie? Tá yumo ankár yinan yaewourrá take pourouráp pas kumwi nap nie? Am te mono. ☆

² Yinomp e narek sampok mwanap pas te yumo kare támaono. Aenapo am pas fekamp kumwi te yinomp ninik mek tank námpon. Arop ponankor am pas nkerá farákápria mér mwanapon.

³ Yumo te Kraiso kumwinámp pas érik karaok yakáp napon. Yinomp tére fek Kraiso am pas kumwi námp. Mao te ing fek kumwi mono. Yiki Yak konámp Kwaromp Spirit fek kumwi námp. Mao te yumwi worare fek kumwi mono. Mao te aropamp ninik mek kumwi námp. ☆

⁴ Yino am takrá sénámp fi te aráno: Kraiso yino man mér mwanámp papeanámp, yino Kwarén mér kare námpara, yino sérrá: ⁵ Kare yinoku te mámá tére mwanámp pwi mo námpara, yino te 'Yinoku ankank tére námp'rá sér mono. Kwar ankárankampao saráp yino tére mwanámp fwap pwi pap konámp. ⁶ Mao támao yinan tére mwanámp pwi pap námp, yino wourékam kontrakamp tére arop yakáp námp. Am kontrak te lo fekamp kumwi ankank mono. Am te Yiki Kor Spiritamp ankankono. Loamp kumwi te, yumo ankár sumpwi mwanapan yénpék námp. Aeno Yiki Kor Spirit te aropan yiki yak sámp konampon.

☆

⁷ Yumo ninikenke! Kwaro yumo kárakáre fek lo kumwimp te náráp wae kwapwe méntér koropámp. Aenko, Mosesomp yimetápok te am wae tákapámp yakea wakmwaek éréképrá akwapámp maok, Israel fákáre maomp yimetápok nke mwanap pourou mono. Aeno am lo sumpwi konap nénk námp te, am wae kwapwerént takrá koropámp maok, ☆ ⁸ oukoumwan Kwaro koumteouráp aropan Yiki Kor Spirit nénk naeria tére námp te, am táman kwe-pwararea Kwaromp wae tokwae kar sámp napon. ☆ ⁹ Am loamp tére te

☆ **3:3:** Kis 24:12 ☆ **3:6:** Jo 6:63; Ro 7:6 ☆ **3:7:** Kis 34:30☆ **3:8:** Ga 3:2-5

nomwan kotria sérrá, ‘Nomo ankár yaomwi mek pik mwanámp’rá sénámpon. Aeno táte maomp tére Kwaromp wae tokwae méntér koropámpan nánko te, kounteouráp aropao Kwaro nke námp fek yae-párák kare arop yakáp nap wakmwaek korop námp te yoporop wae tokwae kar méntér korop námpon. ☆ ¹⁰ Am loamp téreao sámpá yaknámp wae te oukoumwan am wae te warko yak mo námp niampon. Am te apae riteanápe, mámá ankwap Kraiso tére námpao man kwe-pwarará yoporop wae tokwae kari yak námpon. ¹¹ Am loamp tére pwar naerianámp te, Kwaromp waerént korop námpon. Aenámpara, am Spiritomp tére yaká yak konámp te, Kwaromp wae tokwae karrápono.

¹² Yino am wae tokwae yinan tokwae kari yaká yak naenámpria mér kareria am táman yépék námpara, apáp mono. Yino ankár érik karaok kar farákáp konámpon. ¹³ Yino Mosesoimp niamp mono. Israel firao Mosesomp yimetápokamp wae érik éréképrá akwap nánko nkeantánoria waempyam woukoup tenámpono. ¹⁴ Aempan maok, am Israel firamp ninik te oukoumwan fákápá yakámpon. Aempara, kápae kare por am fárákap te épi kontrak fekamp karan nkerá farákáp napo maok, am waempyam támao maomp ninik mek nánánkári yakrá koropea oukoumwan námpon. Am aokorop-pwar naenámp arop te yak mono. Aenánko oukoumwan Kraisen mér nap fek maok, Kwaro am waempyam aokorop-sir konámpon. ☆ ¹⁵ Ye! Kápae kare por am fárákap te Mosesomp lo kar nkea farákáp napao, maomp

☆ **3:9:** Ro 3:21 ☆ **3:14:** Ro 11:25

ninik mek waempyam nánkárápá yak nánko koropea oukoumwan napon. ¹⁶ Aeno táte arop kwatae ninik pwararea Tokwae Karaonámpok akwap naerianánko te, Kwaro am waempyam aokoropá sir konámpon. ☆ ¹⁷ Mámá yaknámp 'Tokwae Kar'rá sénámp te Spiritono. Táte Tokwae Karamp Spirit arop ankwapént yak nánko te, ankank ankwap am aropan nánánkár mono. Mao te amwar kar yak námpon. ☆ ¹⁸ Tá nomo ponankor nomp yimetápok nánkáráp mwanámp ankank yak mono. Aenámpara, Tokwae Karamp wae tokwae nomonámpok korop námp te, nomo te nke konap wunéri kor fekamp waerao arop pourouk akwapá tákap námp niampon. Kápae kare por nomo am wae sámpa wae nánko maok, am waerao nomwan ankwap pourourápi pap nánko, nomo te Tokwae Kar námokuráp wunéri niamp fek yakáp námpon. Tokwae Kar mao te Spiritara, tak námpon.

4

Porokwenámp arop ntia Kwaromp kwapwe kare ankankan sénámp kar

¹ Kwaro yinan aropompia maomp kar farákáp mwanámp tére sáp námpara, yino te am térean kokwae mo i konámpono. ² Yino te pwarápaé konap kwatae ninik mek yak námp te waeman younkwe mwaek sirari námpon. Yino te kwekár ninik fek paokop mo i konámpono. Yino te Kwaromp kar pwarará ankwap kar sér mo i konámpono. Yino te kare kar kar érik farákáp nánko, arop ponankor fwap yinomp ninik youroukoupia yino Kwaro

☆ **3:16:** Ro 11:23,26 ☆ **3:17:** Jo 8:32,36; Ro 8:2; Ga 5:1

nke námp fek yae-párák kare ninik fek tére námp mér mwanapon. ³ Aeno táte ankwap fárákáp am yino farákáp konámp Kwapwe Kare Kar fi mér mo nap te, am fárákápamp ninik mek oukoumwan waempyam nánkáráp yak nánko, yaomwi mek pik mwanap mwaeaoak yakáp napara napon.

⁴ Mámá apár mekamp kwekár kwar Satano am Kwarén mér monap arop fárákápamp ninik mek te nánánkári fákeyak námpon. Aenánko, Kraisomp Kwapwe Kare Karamp wae yokor námp te, am fárákápamp ninik mek akwap naenámp pourou mo námpara, am fárákáp Kraisén nkea, Kwaro kor take pourouráponorá mér mo napon. ⁵ Yino te yinoku i konámp ninikan farákáp mo i konámpono. Yino te 'Krais Jisas támao nomp Tokwae Kar'rá séria, tá yino te Jisasomp e narek sampok mwaria, yiráp tére arop niamp yakáp námpono. ⁶ Wokwaek kar Kwaro ankank yoronámp ke fek mao sérrá, "Kirikip mek wae koropano." Aerimpan am Kwaromp wae támao koropea yinont yakria yinomp ninik mek am wae tokwae puri yak námpon. Am wae te arakimpon: Yino Jisas Kraisomp yimetápokamp wae tokwae nkea, am fek Kwaromp wae ntia kárákáre tokwae mérámpon. ☆

⁷ Aeno yumo nke napo, mámá Kwaromp Kwapwe Kare Kar yino kárákáre mo, arop mwarao sámp-fákeyak námp te, kwar fekamp kárákáre mo faokor konámp sospen kwatae mek mani ankank kwapwe kareao tank námp niampon. Aenámpara, arop fárákáp ponankor am Kwaromp kárákáre tokwae nke mwanapon. Am te yinomp

kárákáre mono. ⁸Yinan kápae kare apárok mwaek yinomp pourouk touwe kwatae koropánk námpao maok, yinomp kárákáreran taokarrá pap mwanap pourou mono. Kápae kare ankank yinomp ninik sámpá yampourou námpan maok, yinomp ninik te kwatae akwap mono. ⁹Arop fárákap yinan kwatae pap mwaria yérépe napan maok, Kwar te yinan pwar mo i konámpono. Tá arop fárákapao yinan fupukrá némpouk épér napan maok, am fárákapao ponankor yinan surumpwi kák mono. ¹⁰Yino te kápae kare por Jisas sumpwi námp niamp take pourouráp yinan kor korop nae-rámponoria niki-samp paokop i konámpon. Aenámpara, Jisasomp yiki yaká yakao kor yinomp pourouk érik yak náńko arop nke konapono. ¹¹Yino te Jisasomp tére námpara, kápae kare ke fek yino yiki yakáp náńko, arop fárákap yinan tirá wour mwaria koupourou i konapon. Aenapo Jisasomp yiki yakao kor yinomp sumpwi mwanámp pourouk érik yak konámpon. ¹²Aenáńko aposel yinan sumpwirao náráp tére konámpan maok, tá am fek Jisasomp yiki yakao yumwan tére námpon.

¹³Yino Jisasén mér námp am ninik te Kwaromp Buk fek sénámp niamp wuri popwar námpon. Mao sérrá, “Ono wae Kwarén mér nampara, ono érik sénampon.” Yino kor wae mér námpara, yino am mér námp érik sér i konámpon. ¹⁴Yino wae arakrá mérámpon: Kwaro Jisas Tokwae Karan fárámpea papámpara, mao yinan kor Jisasént fárámpea papria yinan yumont éréképá akwapea Jisasomp wonae fik pwate náńko, yakáp mwanámpon. ☆

15 Am ankank ponankor yinan korop námp te yumwan yaewour nanampán námpón. Am ninik fek táman Kwaromp aropomp fwap kápae kare koumteouráp aropan térea wae nánko, am koumteouráp arop fárákap fwap Kwarén fáparák tokwaeria maomp e sakap mwanápono.

Aposel fákáre Kwarén méria kárákáre sámpnap kar

16 Nomo te am Kwaro kwapwe kare tére námp táman ninikria Kwaromp tére te poporokweria pwar mo, kárákáre fek tére konámpono. Tá kare nomp pourou te kwatae akwap naeria námpán maok, wampweno. Yinomp waemp te kumur méntép ninik wourékam sámp konámpono. 17 Am te ará: Mámá touwe yinan korop námp te kánanke kwarokria, am te fae tákáre ke fek saráp yak námpón. Aeno ami námp fek nopok nánkár wakmwaek te, yámar mek kwapwe kare tankáp mwanámp yaká yak naenámp sámp mwanámpón. Am kwapwe kare tank yámar mek sámp mwanámp te, mámá touwe sámp námp táman kámákár kare akwap námpón. ☆ 18 Tá nomo te ankank yi fek nke námp táman tokoreyakáp mo i konámpono. Nomo te ankank nomo yi fek nke mo i konámpan kárákáre fek tokore yakáp i konámpon. Am te apae riteanápe, nomo yi fek nkenámp ankank te fae tákáre ke fek saráp yak naenámpón. Aeno am kwapwe kare ankank nomo yi fek nke mwanámp pourou mo námp te, am te yaká yak naenámpara, nomo am táman saráp tokore yakáp námpón. ☆

5

Apárok yakápnap ntia yámar mek yakáp mwanámp kar

¹ Nomo wae takrá mér námp te ará: Mámá sákae nomo am mek yakáp námp am turupwi nángo te, nomo waeman nap kwapwe kare Kwaro nomwan sápn naerianámp yak námp. Am te aropao yae fek ti moi napon. Am te yámar mek yakria ankár taki yaká yak naenámp. ☆ ² Nomo oukoumwan mámá nap mek yakáp námp fek te, nomp am nap yámar mek yak námp táman sámp mwar karrá éménkrá yakáp námp. Am yámar mek yaknámp nap te waempyamnámp nomp pourouk oupoupouri yak naenámp. ☆ ³ Am te apae riteanápe Kwaro am nomp pourouk yirimp tenángo te, nomo pourou mwar yakáp mono. ⁴ Ye, kare, nomo oukoumwan mámá sákae mek yakáprá touwe sámp rá éménkrá yakáp námp. Am te apae nomp épi pourou man pwar mwarrá sénámp anápe mono. Nomo te wourékam pourouan waempyam wourékamnámp sámpea mámá sumpwi mwanámp pourouk yirimp nángo, mao fwap yiki yak kare sámpanoria námp. ☆ ⁵ Kwaro námoku nomwan am yiki yak sámp mwanapria nánapi pwararea, mao nomwan Yiki Kor Spirit wae sápn námp. Yiki Kor Spirit am te ankank Kwaro nomwan wakmwaek sápn naenámp yak nángo, manénkir sápnámp ankankono. Waeman kare karono, mao fwap nomwan ankár ponankor ti-sápn naenámp mérámp. ☆

☆ **5:1:** 1 Ko 15:47-49 ☆ **5:2:** Ro 8:23 ☆ **5:4:** 1 Ko 15:53 ☆ **5:5:** Ro 8:16,23

⁶ Ae naenámpara, am támao kápae kare por nomwan ninik kárákáre sáp konámpon. Nomo te wae mér, oukoumwan nomp pourou kare fek yakápnámp ke fek te, Tokwae Karént maomp némpouk yakáp mono. ⁷ Nomo oukoumwan man mér námp fek saráp paokop námpon. Nomo te man oukoumwan nke mono. ☆ ⁸ Aeno ono wae sénampon: Nomp ninik am fek táman warákárrá kárákáre yakria, nomo mámá pourou mapek pwarará pokea Tokwae Karént mao yaknámp némpouk yakáp nángo, am te nomp némp kare yakano kar námpon. ☆ ⁹ Aenámpan maok, wampweno. Nomo apae némpouk yakáp námp kápae kare por nomo ninik kárákáre fek yakáprá, Tokwae Karao warákárnámp ninik fek tére konámpon. ¹⁰ Am te apae riteanápe, nomo wae mér, nomo ponankor te Kraiso kot námp fek nomo tukup mwanámpono. Aeria táte nomo oukoumwan pourou yiki yakáp námp fek kwatae niniki námp, tá kwapwe kare niniki námp, am ankank ponankor nomo ankákárank am takinámp puri fek nopok sámp mwanámpon. ☆

Nomo arop fárákap Kwarént nouroup mwanap yaewour mwanámp kar

¹¹ Yino Kwaro nomwan takrá youroukoup naenámpan ninikia apáp námpara, yino arop fárákan, Kwarén mérenkria maomp ninik mek kékéménk námpon. Aenámpan maok, Kwaro nke námp fek te yino wae kwataenámp ninik fek tére mono. Yinomp ninik ponankor te Kwaro wae méri yak námpon. Onomp ninik te, yumo kor

yinan, yae-párák kare tére naponorá ninikenkria nampon. ¹² Mámá kar te yino yinokump eran sakap nánko, yumo yinan kwapwe kare aroprá ninikenkria kar porokwerá sér mono. Yinomp kwapwe kare ninikan warákárenkria, mámá kar kumwi námpono. Yinomp ninik te yumo fwap arop fárákap pourou mwar táman warákárria aropamp ninik younkoupia warákár mo i konap arop fárákapamp kar pwarokwaprá sér mwanapria námpon. ¹³ Táte kare, yinan ‘Épépérép nap’rá sénapan maok, wampweno. Yino te Kwaromp tére námpan maok, yino arop nke nap fek épépérép niamp námpono. Aeno táte yino yae-párák ninik fek tére námp te, am támao yumwan yaewour naenámpra námpon. ¹⁴ Am te apae riteanápe, Kraisomp yonkwae touwerao yinan tére mek kákea poukwapá akwap nánko tére námpon. Yino waeman énounkoupia wuri nkea wae mér námpon: Arop ankárankampao nomwan ponankor ér-pwarará sumpwi námpon. Am takinámp támao maok, waeman nomo ponankor mént kouplea sumpwi námp niampono. ¹⁵ Mao taki námp támao yiki yak sámpnámp arop nomwan yaewour námpara, warko nomoku nomp ninik fek paokop mono. Nomo ankár am arop nomwan ér-pwarará sumpwia warko fárámp námp, man saráp ninikrá paokop mwanámpon. ✧

¹⁶ Aeria maok, nomo Kristen yakáprá koropea oukoumwan námp te, warko épi ninikaokria arop ankwapaonap ninik youroukoup mo i konámpono. Tá kare nomo wokwaek te épi ninikaokria

Kraisomp ninikan takrá youroukoupimpono. Aeno oukoumwan te yino man take ninik fek youroukoup mo i konámpono. ¹⁷ Aenámpara, arop ankwap Kraisént koumpá yak námp te, Kwaro man wourékam kare yoroi páte nánko yak námpon. Yumo fwapi wawenk: Oukoumwan te épi ninik fek paokop i konap te wae ponankor pwate nánko, wourékam ninik fek paokop mwanapao wae korop námpon. ☆

¹⁸ Kwaro námoku nompom am ankank ponankor yoroi námpon. Wokwaek nomo te maomp yopor arop yakámpimman maok, Kraisomp tére fek mao yinan méntér nouroupi yakámp mwanámp nánapi pwara námpon. Aeria mao yinan man yaewourrá yopornap arop tirá méntér nourouprá párapok mwanámp tére sámp námpon. ☆ ¹⁹ Yino sénámp kar te ará: Kwaro waeman Kraisomp tére fek ponankor aropan tére nánko, yopor i konap sirarea méntér nouroup napono. Aenámpara, mao te am aropoinap kwatae ninik ponankor warko ninik mo, pwar námpon. Tá mao aposel yinan, am yopor nap pwarará man nouroupi yakápnap kar farákápenkria tére sámp námpon. ☆

²⁰ Aenámpara, yino Kraisomp top kor fekamp kar sámpeanámpan farákámp námpon. Am te ará: Kwaro námoku kápae kare aropan yinomp top kor feknámp wumwi námpon. Yino Kraís námokuráp karan ponankor aropan farákápria yino am fárákapan arakrá sér: ‘Yumo ankár Kwarén yopornap ninik pwarará mént nouroupi yakápenk’rá sér i konámpono. ²¹ Kraís te kwatae

ninik mo i konámpan maok, Kwaro nomwan yaewour naerianámp kwamp, nomp kwatae ninik tia maomp pourouk koupoukarrá yurumuntukia pwate nángo, mao kwatae ninikinámp arop niampi námpo. Kwaro am takimp te, nomo fwap Kraisént yakáp nángo, maomp kárakáre fek nomo fwap Kwaromp yae-párak kare kourmteouráp arop yakáp mwanapria nimpon. ☆

6

¹ Yino te Kwarént téreteria yino yumwan kar kárakáre fek arakrá sénámpon: Yumo wae Kwaromp aropomp sámp napon. Takria yumo am maomp aropomp kwaporok pwar mwanape.

² Kwaro náráp Buk fek sérrá,
“Onoku papnamp ke fek táman
ono waráp kar wawia
amwan fwapokwap nampon.

Am ke fek táman ono waráp koupoute kar wawia,
amwan yaewouri nampono.”

Wawenk! Oukoumwan saráp Kwaro nomwan yaewour naenámp ke támaono. Oukoumwan te Kwaro nomwan warko érékép naenámp yaenono.

☆

Aposel fákáre Kwaromp tére nap fek touwe sámpap kar

³ Yino te arop fárakapao yino tére námpan wouroump-sér te monoria námpara, yino te arop ankwapan kwatae ninik fek akwap naenámp ankank fek téreantánoria mér kar i konámpon.

⁴ Yino te Kwaromp tére arop yakáp námpara, kápae

kare por yinomp kwapwe kare ninik, ponankor aropan arakrá yénkép konámpon: Yino te nkwakwe make kar ntia touwe yinomp pourouk koroprá, yinan sámpá yampourou námpan kor, kárákáre kare fek fougouri yakáp i konámpon. ⁵ Arop fárákap yinan fupukrá fápákamánkrá kák naponó. Yopor arop fákáre te yinan wouroump-séria ti-yérépe naponó. Yino te térea wae námpón. Yino te kumuruk yérékria fwapi pamp moria, mwae touwe yakáp i konámpon. ⁶ Aenámpan maok, yino te yiki kare ninikrá kwapwe kare yonkwae kour sámp-fákeyakáp i konámpon. Yino koupour kar yopor mo i konámpon. Yino te arop fárákapan yae-párák yaewour i konámpon. Yino te Yiki Kor Spiritamp kárákáre sámp konámpono. Yino te arop ankwapan nouroup i konap ninikan saráp tére konámpon. ☆ ⁷ Yino te kare kar karan farákáp konámpono. Yino te Kwaromp kárákáre fek tére konámpono. Yino sampnámpan yae-párák kare ninik te yorowar i konap ankankan ankwap yankopampor yae-párák mwaek samp, ankwap kwe-pwarampor yae-mánkwan mwaek samp konap niamp fek, am fek táman yorowarria Kwaromp tére námpono.

⁸ Arop ankwap fárákap te yinomp e narek sampok konapan maok, ankwap fárákap te nopok yinomp e apárok sampik konapon. Ankwap fárákap te yinomp younkwe mwaek kar kwatae sérar napan maok, ankwap fárákap te arop ankwap fárákapan sérarrá yinan ‘Mao te kwapwe kare ninik naponó’rá sérar i konapon. Arop ankwap fárákapamp ninik te, yinan, kwekár sér i konap

☆ 6:6: 1 Ti 4:12

aropan mpwe napan maok mono, yino te kare kar karan saráp sér i konámpon. ⁹ Arop yinan mér námp yak mo niampán maok, kápae kare arop yinan wae mérapon. Yino te arop sumpwi mwarianámp niampán maok, mono. Yino ouk-oumwan yiki yakáp námpon. Aropao yinan touwe kwatae sáp napan maok, yinan sumpwi fupukrá kák mono. ✧ ¹⁰ Yino te ninik mek kápae tokwae sámp námp niampán maok, wampweno. Yino te warákár saráp yakáp i konámpon. Yino te pourou fekamp ankank ponankor mo kare yakáp námpan maok, wampweno. Yino Spiritamp ponankor ankank kápae kare aropan nénk nánko, kápae kare ankankráp arop niampi yakáp napon. Yino te pourou fekamp ankank mo námpao maok, wampweno. Yino Spiritamp kápae kare ankank sámp námpon. ✧

¹¹ Korin fákáre, yumwan yino yinomp ninik ponankor érik farákarrá séreano. Tá yino te yumwan nouroup kare námpon. ¹² Yino yumwan nouroup mwanámp ninik te sérémékéri fákeyakáp mono. Yino yumwan nouroup kare námpon. Aenámpan maok, yumoku támao yiráp nouroup mwanap ninik nánánkári fákeyakáp napo, nomo ankárankamp ninik fek yakáp mo námpon. ¹³ Ono oukoumwan te yumwan naropwaro náráp tárápuan sér i konámp niamp fek arakrá sénaeria nampon: Yumo am yino i konámp ninikan nopok yinan sáp mwaria te, yumo kor ankár yinan ponankor nouroup kar kipo.

‘Nomo te Kwaromp Yiki Kor Nap’rá sénámp kar

14 Kristen mo, amwar yakáp nap arop te mwar pourourápara, yumo te am fárákapént paokopria maonap ninik am fárákapan yaewouri kwapono! Mokopia yae-párák kare ninik ntia lo ták-sir konap ninik am anánkaopwe fwap tapokwaprá tére nenepon? Wae te mokopia fwap kirikipént tapokwap naenámpon. ☆ 15 Ae te Kraís Satanént nourouprá yak námp nie? Mokopia Kwarén mérnep arop, tá mér monap arop am anánkaopwe fwap ankárankamp pourouráp ninik sámp nenepon? 16 Mokopia nomo Kwaromp nap ntia kwekár kwarén lotu i konap nap ankárankamp mek tapokwap mwanámpon? Yumo te wae mérapon: Nomo támao nomo yiki yak konámp Kwaromp yiki kor napara, wokwaek Kwaro nomwan ninikia arakrá sérimpon:

“Ono am fárákapént yakria am fárákapamp ou mek yarak nanampon. Tá ono am fárákapamp Kwar yak nanko, am fárákap onomp firáp kourmteouráp arop yakáp mwanapon.” ☆

17 Aeria Tokwae Karao Kristen moyakápnep arop fárákapan ninikia ankwap kar sérrá,

“ ‘Yumo te ankár am fárákapan pwarará tukupea ankwap fek yakáp kipo.

Tá yumo Kwaro nke námp fek ounnámp ankank sámp kwapono.

Aenapo maok,

onoku támao ono yumwan éréképea, ☆

18 ono yiráp naropwar yak nanko, tá yumo onomp tárápu yakáp mwanapon.’

Ponankor Kárákáre Tokwaeráp Tokwae Karao arakrá sénámpon.” ☆

7

¹ Ononamp fákáre, nomo te Kwaro kar kárákáre pap námp te wae sámp námpon. Aenámpara, nomo ankár nomp pourou ntia wunéri mekamp oum ponankor tirá éperia yiki kare yakáp mwanámpon. Tá nomo ankár Kwarén apápia, maomp yae ankore mek yiki kare ninikaok kar saráp yakáp mwaro. ☆

Korin fákáre kwatae ninik younkwe sinapo Polo warákárnámp kar

² Yino te arop ankwapan kwatae pap mo i konámpono. Yino te ankwap sámpá yampourou mono. Yino te arop ankwapan kwekária maomp ankank pouroukoup moi námpon. Ae konámpara, yumo te ankár yinan nouroup kar kip. ³ Ono takrá sénamp te, yumo pwarápae mwanap karan sér mono. Ono wae arakrá séri nampon: Yino te yumwan pwar mono. Nomo sumpwi, tá nomo yiki yakáp námpan kor, wampweno. Yino te yumwan oukoumwan warákárrá yakáp námpon.

⁴ Yumo yae-párak kare paokop napan wae mér kareria, yumwan warákár tokwae nampon. Kápae kare ninik kápae yinan korop námpan kor, ono yumwan níkia kárákáre sámpeyakra ono warákára wae nampon.

⁵ Yino wokwaek koropea Masedonia mekángo maok, ampok kor yinomp pourou te anepér kánanke sámp mono. Yinan nkwakwe make kápae tokwae koropámpono. Yino arop ankwap

fárakapént kar yorowaria yinomp ninik te apáp tirink. ⁶ Aempan maok, Kwar te arop ninik mek kápae fárámpá yaknámpan aropan yaewouria ninik mek kárákáre sánk konámpono. Ae konámpao, mao Taitusén yinonámpok sámp-kérép nánko korop námp, am támao yinomp ninik mek yaewouria kárákáre ti-sáp námpon. ☆ ⁷ Am támao saráp Kwaro yinomp ninik mek yaewouria kárákáre ti-sáp mono. Yumo manénkir Taitusomp ninik mek yaewouria kárákáre sánk nap, mao am kar yinan koropá farákáp nánko, am táman Kwaro yinomp ninik mek kor yaewouria kárákáre ti-sáp námpon. Taitus yinan sérrá, ‘Yumo onan nke mwar kar’rá yonkwae touwe tokwaeria onont ankárankamp ninik fek yakáp mwar karrá yakáp nap, táman ono warákára wae nampon.

⁸ Ono wae mér, onomp pas te yiráp ninik mek ninik tokwae sánk námpan maok, am támán ninik tokwae mono. Kare, wokwaek te ono ninik tokwaeampan maok, oukoumwan te mono. Ono wae mérampon: Am pas yiráp ninik mek ninik tokwae sánk nánko, yumo pwarápaen napan maok, am te fae tákáre ke fek saráp námpono. ⁹ Aeno oukoumwan te ono warákár nampon. Ono te yumo ninik tokwae napan warákár mono. Ono warákár namp te, yumo ninik tokwaeria kwatae ninik younkwe mwaek sinapan warákár nampon. Ono wae mérampon: Kwaro námoku yumwan am ninik tokwae sánk námpara, yinomp kar te yumwan kánanke sámpá yampourou naenámp pourou mono. ¹⁰ Ninik tokwae ntia pwarápaen Kwaro ninik mek pap námp am támao nánko,

☆ 7:6: 2 Ko 1:3-4

arop nomo kwatae ninik younkwek pwarará Kwaronámpok tukup konámpono. Tá am ninik fek táman Kwaro nomwan warko érékép konámpon. Aenámpara, nomo te am kwatae ninik pwar mwanámp ninik tokwae táman ninikrá yonkwae touwe mono. Aeno aropao apárokamp ninik tokwaeria pwarápaé sámp námp te, am támao akwapea sumpwi mwanap sankoropá pap konámpon. ✧ ¹¹ Yumo te ankár fwapia ninik kipo: Am ninik kápaé Kwaro yumwan sánk námp te, mao yiráp ninik mek nkwakwe make kwapwe kare ninik kák námpon: Yumo onomp pas sámp nap te, koupour kar am aropan fwapokwapia yumo, yino te monoria yénkép napon. Mao yumwan takenkrianánko, am kwatae ninikinámp aropan yoporia, warko am kwatae ninik arákarrá koropantá apáp napon. Yiráp ninik te yinan nke mwaria yonkwae touweria maok, yumo kárákáre fek am kwatae ninikinámp aropan fwapokwap napon. Yumo ponankor am aropamp kwatae ninik fwapokwap nap tére mek te yumoku kare kwatae ninik yak mo námp érik yénkép námpon.

¹² Ono wokwaek, yiráp por am pas kumwiampan maok, am kwatae ninikinámp aropamp ninikan fwapokwap nae ninikia kumwi mono. Tá ono am aropao arop ankwapamp ninik kwatae papnámp arop man ninikria kumwi mono. Ono warákár namp te, yiráp kwapwe kare ninik érik karaok farákár nánko, Kwaro yumo yinan warákár tokwae nap mér namp yumo kor mér mwanapon. Aeria am fi kor fek táman mámá pas

✧ **7:10:** Mt 27:3-5; Hi 12:16-17

kumwi nampon. ¹³ Oukoumwan te yiráp amnap ninik támao yinomp ninik mek yonkwae porokwe sáp nángo porokwe fek yakápria warákár námpon.

Aenámpan maok, yinomp ninik mwar porokwe fek yak mono, yumo ponankor Taitusomp ninik mek yonkwae porokwe sánk napo, maomp ninik wae kwapwe kare námpon. Yino am táman nkea yino kor warákár tokwae námpon. ¹⁴ Wokwaek ono Taitus nkemp fek yiráp e narek sampokamp te, ono am kar sériamp táman pwarápaé sámp mono. Kápaé kare kar yumwan farákáp konámp te waeman kare karonó. Aempnámp taknámp yino Taitus nke námp fek yiráp e narek sampok námp am karao kor am kar te waeman kare karonó. ¹⁵ Taitus yumonapok akwap nángo, yumo apáp tirínkrá kour me woukouria maok, yumo man warámpea yumo ponankor maomp karwaoki naponó. Mao am táman oukoumwan ninikria, maomp ninik yumwan aropomp kare námpono. ¹⁶ Oukoumwan ono warákár kare namp te, am te apae riteanápe ono wae arakrá mér nampon: Yumo te waeman yae-párák kare ninikaok tukup mwaria napon.

8

Kristen fákáre ankwap Kristen fákárean yaewour nap kar

¹ Ononamp fákáre, yino te Kwaro Provins Masedonia mekamp sios fákáreran aropomp tokwae sánkámpan yumwan sér mwarianeano. ☆ ² Am fárákapamp ninik mek kápaé tokwae korop námpan

☆ **8:1:** Ro 15:26

maok, am fárákapamp ninik mokop nap nke naeria námpon. Tá am ke fek te am fárákap ankank mo napao maok, am te wampwenoria, am fárákap énéni warákár tokwae napon. Aeria maok, am fárákap te ankwap Kristen fákáreran ninikria kápae kare maniráp ankank nénk mwanámpria koupoukour napon. ³ Ono wae mér nampan érik sénampon: Am fárákap te námokuráp ninikaokria am mani papapono. Am fárákap te ankank nénk mwanap wae pwi nángo, táman nénkapao maok, am kámákarea kápae kare nénkapon. Am fárákap te ankank nénk mwanap wae pwi námp te, táman nénkapao maok, am kámákarea kápae kare nénkapon. ⁴ Am fárákap te yinan ‘Yumo takenk’rá sénapo, ankwap siosént téreria Judia mekamp Kwaromp koumteouráp aropan yaewour mwaria kárákárea waeapon. ☆
⁵ Wokwaek te yino arakrá ninik: Am fárákap wae mani ankwapmwaek nénk mwarea napon. Aerimpan maok, am fárákap te am kámákarea tukup napon. Manénkir te námoku támao Kwarén ponankor sánkea maok, mao Kwaromp ninikaokria námoku támao yinan kor ponankor sáp napon.

⁶ Wokwaek Taituso am arop aropomp mwanap tére yumo ou mek térempan yino, ankár warko arákarrá akwapá térea pwaranoria kárákáre námpon. ⁷ Ankank ponankor te yumo kwapwe kare ninik fek kámákár napon. Yumo te Kwarén mér kárákáreria am mér nap érik farákáp konapon. Yumo te waeman mér kápae kare napara, yumo Kwaromp tére mwaria warákarrá tére napon. Tá yumo yinan kor warákár kare napon. Táte

☆ 8:4: 1 Ko 16:2

taknámp oukoumwan kor yumo ankár am aropomp mwanap tére te kwapwe kare ninik fek téreria kámákár tukup kipo. ☆

⁸ Ono te yumwan lo sánk mono. Ono párák karan ‘Arak kip’rá sénamp te, ankwap fárákapao am tére yae-párák tére mwaria napan, am ninik fek táman yiráp ankwapan aropomp nap te, tokwae kar ankank nie nke naeria nampon. ⁹ Yumo te nomp Tokwae Kar Jisas Kraisomp aropomp te waeman mérapon. Mao te waeman ankank kápaerápao maok, yumwan yaewour nanampria te, ankank moráp arop niampimpon. Tá mao ankank moráp arop niamp yak námp te, támao yumwan yaewouránko, yámar mekamp kápae kare ankank ti mwanapria nimpon. ☆

¹⁰ Am te yumwan yaewour kwapwenámp ninikan yumwan érik sénae rampon. Ankwap yopwar fek yumomékir ankwap siosén yaewour mwanap am mani ankank koupoukournap tére fi yokoria yumomékir takrá tére mwaria warákár tokwae napon. Taki napara, yumo ankár takrá térea pwar kipo. ¹¹ Oukoumwan te yumo fwap térerá tukupea pwar mwanap te kwapwe kareno. Wokwaek yumo am tére koupour kar tére mwaria wae napara, tá taknámp oukoumwan koupour yiráp ankanként puri fek térea pwar mwanapon. ¹² Táte arop ankank nénk mwaria warákár napo te, Kwaro kor am ninik táman warákár tokwae konámpon. Kwar te arop mao fákeyaknámp ankankan nkea maomp ninikan saráp youroukoup i konámpon. Aeno mao te

aropao monámp ankankan ‘Sápa’e’rá ninik mo i konámpon. ☆

13 Ono te ‘Yumo kápa’e tokwae sámp napo, ankwap kourmteouráp arop fárakap kánanke sámpenk’ ria sér mono. Ono warákár namp te, yumo ponankor ankwap fárakapént puri fek yakápenkria nampon. 14 Oukoumwan má ke fek te yiráp kápa’e kare ankank fwap ankank monap aropan pwi pap naenámpon. Tá wakmwaek yumo ankank mo napo kor, mao ankank kápa’e kareria te fwap nopok yumwan pwi pap mwanapon. Takria maok, yumo nonopokria ponankor ankárankamp puri fekamp ninik fekria kwapwe kare yakáp mwanapon. ☆ 15 Am te wae Kwaromp Buk fek sénámp niampon:

“Arop fir mana kápa’e kare sámpea te, ponankor fári pwar námp te ankwap tank mono. Tá arop kánanke sámpea fánámpao maok, maomp yare mek wae pwi námpon.” ☆

Taitus Korin mek akwapá yaewournámp kar

16 Ono Kwarén ‘Aesio’rá sénamp te mao Taitusomp ninik mek tére nángo, maomp ninik te yinomp ninik niampria, yumwan yaewour naeria warákár tokwae námpan nampon. 17 Mao wae yino sénámpaok námpao maok, mao námoku kor am tére naeria warákár námpara, mao námokuráp ninik fek yumonapok akwap námpon. 18 Tá yino yinomp ankwapnáp ankárank Taitusént akwapanoria sámp-kérépreano. Am arop te sios mek Kwapwe Kare Kar farákáp konámp eráp aropono. 19 Tá

am támao mwar mono. Sios fákárerao man yinont yárakrá am arop aropompria, mani koupoukour konap tére yaewour naenámpria pap naponono. Yino am tére tak námp te Tokwae Karamp eran saráp sakapria, arop fárákapan yénkép nánko, mao wae fwap yino am tére mwanámpria warákár námp mér mwanapria námpon.

²⁰⁻²¹ Yino te Kwaro nke námp fek saráp kwapwe kare ninik mwaria mono, ankár arop nke nap fek méntér kwapwe kare ninik mwarianámpon. Táte yino arop ankwapao yino mani taokeyakáp námp fekyinan kar kwatae sér te monoria námpon. Aeria námp kwamp, yino yinomp ankwapnáp méntér sámp-kérépreano.

²² Tá yino yinomp ankwapnáp ankwap am arop yaworént sámp-kérépreano. Kápae kare por yino wae mokopon nke mwaria, nkwakwe make tére mek pap tea nke nánko, mao fwap tére kárákáre konámpono. Mao arakrá mér kare námpon: Yumo man kwapwe kare ninik mwanap mér kare námp, mao am tére naeria kárákárea wae námpon. ²³ Yumo Taitusén te wae mérapono: Mao te onont fearámpea onomp ankárankamp téreria yumwan yaewour i konempon. Tá Taitusén ankwapnáp yawor te yumo fwap arakrá mér kipo: Am yawor te sios fákáreamp tére arop yakria am arop yawor tére nep fek, Kraisomp e narek sampok konepono. ²⁴ Tak nepara, yumo te ankár yiráp aropomp am arop yininkaopweran yénkép kipo. Aenapo maok, am aropan sámp-kérépnáp sios fákáre yiráp aropomp mér karia am fárákap yino yiráp térean warákár námp am te kwaporok mwar

táman warákár mono, waeman kare karnámp nke mwanapono. ☆

9

Ankank monap Kristenan yaewournámp kar

¹ Yumo te, Judia mekamp Kwaromp koumteouráp aropan yaewour mwanámpria koupoukouranap mani te wae mér napon. Aenapara, ono te am ankank táman kar tokwaeri kumwi mono. ☆ ² Ono wae mérampón: Yiráp ninik te am ankwap fárákapán yaewour mwanap tére nap táman kápae kare por ono yiráp e Masedonia fákáreao wa nap fek narek sampok konampono. Ono am fárákapán arakrá séri nampono: “Ankwap yopwar fek Akaia fákáreráo am tére mwaria nánapiapono.” Tá arop fárákapao yumo am tére mwaria ninik kárákáre nap kar wae waria, tá am támao Masedonia fákáre kápae kare maomp ninik mek kor tak mwanap ninik sámp napono. ³ Aeno onomp ninik te yino yiráp e narek sampok námp kwaporok kar mwar saráp niampi akwap te monoria námpon. Kwapwe kare te yumo ankár yumwan séri nampnámp taknámp ankár nánapi yakáp kipo. Ono am táman ninik nampara, ono yumonapok onomp ankwapnáp fákáre tirá kérép nampono. ⁴ Yino te, yumo waeman am ankank nénk mwanámpria nánapi pap naponoria mér kare námpon. Aenámpara, takria Masedonia ankwap fákáre onont tukupea yumwan nke napo, yumo nánap moi tenapo, yino pwarápaé sámp nánko, yumo kor pwarápaé tokwaeantánorá

ninik nampon. ⁵ Aenampara, onomp ninik te ono ankár onomp ankwapyaenáp fákárean sénanko, yumonapok meki tukupea yumwan yaewourapo maok, yumo ankank monap Kristenampor nénk mwanámprianap ankank nánap mwanapono. Aea napo maok, yino koropá nke nánko, yumo wae nánapia pátea sánk mwaria warákár nap nke mwanámpon. Apae yino yiráp maniráp ankankan pouroukoup mwaria níkir námpanápe.

⁶ Yumo te aran fwapia ninik kip. Arop yopwar kánanke fek yoroianámp te, firan kor kánanke fek sámp konámpon. Tá arop yopwar tokwae yoroianámp te firan kor tokwae kar toupour i konámpon. ☆ ⁷ Aenámpara, yumo ponankor ankákárank ankár yumokuráp ninik mek fwapia ninikia pwatea maok, am ninikaok táman ankank nénk kipo. Takria arop ankárankampao námwan ankwapao ‘Sánkae’ ria fopwaok nánko, sánk namprá ninik naeane. Take ninik fekamp ankank nénk te kwataeno. Kwar te arop námokuráp ninik fek nénk naeria warákárria nénknámp aropan warákár konámpon. ⁸ Kwar te mao fwap yumwan nopok kor nénk nánko, yumwan fwap ankank kápae karea top koupour naenámpon. Takria maok, kápae kare ke fek yumo ankank wae pwi yak nánko, tá yumo waeman kápae kare ankank fek kwapwe kare tére mwanap ponankor pwi yak naenámpon. ⁹ Kwaromp Buk fek am ninik táman arakrá sénámpon:
“Am arop ankank monap arop fárákapan kápae kare ankank nénk konampono.

☆ 9:6: Snd 11:24

Aenáno,
Kwaro maomp yae-párák kare ninikan te nkeaka,
nopok maomp e niki-samp yak naenámpón.” ☆

10 Kwaro aropan yoro mwanap ankankou
nénkea, mao nkwakwe make fir arop ponankor
fépér mwanap nénk konámpono. Ae konámpara,
Kwaro yumwan fwap kápae kare ankank nénk
nánko, yumoku fwap pwiria Kristen ankwap
fárákan kor ankwapmwaek nénk mwanapon.
Tak napo maok, yiráp ankank kápae kare
nénk konap kwapwe kare ninikao kor aropao
ankankou yoroi tenapo, wakmwaek fir karea
wae konámp niamp taknámp naenámpón. ☆

11 Kwaro yumwan apae-apae mwaeknámp
ankank kápae kare nénk námpara, yumo fwap
yiráp ankwapyaenápn ankank kápae kare nénk
saráp yakáp mwanapon. Aenapo, yino yumoinap
ankank nénk nánko, am kounteouráp arop
yumonap ankank tiria Kwarén ‘Aesio’rá sér
mwanapon.

12 Yumo takrá Kwaromp kounteouráp aropan
yaewournap tére támao yumo am fárákap ankank
mo nap waeman pwirá kák napo, am fárákapao
Kwarén aesiorá fáparáka wae mwanapon. 13 Am
tére yumo nomp ankwapyaenápn fárákan yae-
wour napo maok, yiráp kwapwe kare ninik érik
farákár naenámpón. Nomp ankwapyaenápn wae
mér, yumo te Kwaromp Kwapwe Kare Kar érik
farákápea, ampaok yae-párák kare tukup naponrá
ninik napon. Tá am fárákapao yumo man mani
tokwae nénkria, ponankor ankwap fárákan kor

nénk napo, am fárákap am nkea Kwaromp e sakap mwanapon. ¹⁴ Aeria am fárákap wae mér, Kwaromp aropomp te yumwan tokwae kari yak námpon. Aeria maok, yumwan warákár tokwaeria mao Kwaro yumwan yaewouranoria kar toropwap mwanapon. ¹⁵ Am Kwaro nomwan kwa-porok ti-sáp námp te yoporop tokwae karara, nomo te kar fek fárákáp mwanámp pourou mono. Nomo am tak námp táman Kwarén ‘Aesio’rá sér mwaro.

10

Polo mao tére námp wouroump sénapo, nopok sérinámp kar

¹ Yumo ankwap fárákap te kwekárá ono i konampan arakrá sér, “Mao te nomont wonae fik yak námp fek saráp, námoku te apápnámp aropao i konámp niamp apárok anámpea porokwe fek yak námpao maok, panek yak námp fek te, nomwan kar kárákáre fek sér i konámpon.” Aerá sénapan maok, ono Pol onomp ninik te, Kraiso námokuráp ninik apárok sámp-anámprá arop fárákapan porokwe fekinámp ninik aran yumwan ono sénanampon kar ‘Fwapi ninikenk’ ria sénampon. ☆ ² Ono yumwan arakrá sénampon: Nánkár ono yumonapok korop nanko te, takria ono yumwan kar kárákáre fek sérantá ankár fwapia mér kipo. Aeno onomp ninik te arop ankwap fárákap yin-an, mao te apárokamp ninik fek paokop naponrá niniknap arop fárákapan fwap kar kárákáre fek sénanampono. ☆ ³ Tá kare, yino te apárokamp arop

puri fek yakáp námpao maok, apárokamp aropao yorowar i konap ninik niamp fek yorowar mo i konámpon. ⁴ Yorowar i konap ankank ponankor yino samp námp te, mámara apár mekamp ankank mono. Am te yopor arop Satanomp kárakáre kor yár pápárámp naenámp Kwaromp kárakáreráp ankankono. ☆ ⁵ Yino te arop fárákapao Kwarén mér mwaria napan, nánánkári fákeyaknámp nkwakwe make ninik, tá kwekár kar, aran apárok nérrá kák konámpono. Tá yino, arop fárákap Kraisomp ninikaok tukupanáponoria, am fárákapamp ninik kákari samp-tukup konámpono. ⁶ Tá yino yumwan yépék námpon. Táte yumo yino sénámp kápae kare kar mántwaok napo te, yino kar ták-pwar konap arop fárákapan nopok touwe kwatae nénk mwaria nánap námpon.

⁷ Yumo ankár am ankank nke nap am fwapia youroukoup kipo. Táte arop ankwap, námo te Kraisomp kare arop yak nampria námp kwamp te, mao ankár námokuráp ninik fek arakrá ninik kuno: Mao námoku Kraisomp arop yak námpan nánko te, yino kor mao niamp Kraisomp aropono. ⁸ Tokwae Karao yinan am tére mwanámp kárakáre sámp námp te, yino yiráp mérnep kárakáre sánk mwanámpani námpon. Am te yumwan kwatae pap mwaria mono. Táte ono yinokump eran saráp am tére námp fek kánanke warákár-sérria te, ono am fek pwarápae sámp mono. ⁹ Aeno onomp ninik te yumo, yinan apáp sámpria kumwinamp pasan mpwe ninik te monoria nampon. ¹⁰ Tá kare, arop ankwap fárákap onan takrá sér i konapono,

☆ **10:4:** Ef 6:13-17

“Ye! Maomp pas fek te nkwakwe make kárákáre kor kar sénámpao maok, mao námoku kare korop nánko, nomo maomp pourou kare nke námp te kárákáre moria, tá maomp kar farákáp konap nínikan kor mér mo námp niamp námpon.” ☆

¹¹ Arop fárákap take pourouráp kar sér i konap te, am fárákap fwapia nínikia arakrá mér mwanapon: Yino panek yakáprá yiráp por pas kumwi námp, táte yino yumont yakáp námpao kor, yino waeman ankárankamp pourouráp kar pas fek kumwi námp támaono. ☆

¹² Yino te arop ankwap fárákapao námokuráp e sakap i konap niamp kar sér mwanámp pourou mono. Tá yino te ‘Yinoku i konámp nínik ankwapao i konap nínik niamp’rá sér mwanámp pourou mono. Am épépérép karenap arop fárákap te mao námoku akwapá pwi yak nae námp fek nínik papea námoku i konap nínik méntér youroukoup i konapon. ¹³ Aeno yino te yinokump e sakapa wae mwanámpria yino yinomp tére, tá yinomp kárákáre narek kar pap mono. Takria Kwaro sápnámp puri fek yino yinokump mao sápnámp tére youroukoup mwanámpon. Táte yumo kor yinan tére sápnámp mwaek am mek yakáp napon. ☆ ¹⁴ Yumo am mek tére mwanapria papnámp fi mek yakáp napo, yino tokwae panek koropea, am mek Kraisomp Kwapwe Kare Kar farákáp námpon. Yino te yinomp oumwi kámákarrá ankwap mek tukup mono. ¹⁵ Yino te yinomp oumwi oupoukur tukuprá, ankwap fárákapao tére napan nínikrá yinokump e narek pap mo i konámpono. Yi-

nomp ninik te am Kwaro sápnámp oumwiaok yae-párák kare tére nánko, yiráp mér kárákáreria yinomp téreao kor yumo ou mek tokwae kari yak naenámpon. ¹⁶ Aenángo maok, yino Kwapwe Kare Kar yiráp younkwek yámar porokornámp mwae sámpá tukup mwanámpon. Yino te arop ankwap fárákapan Kwaro sánknámp apár mek tére nap am táman kwaporok yinokump e sakap mono.

¹⁷ Kwaromp Bukao sérrá, “Arop warákár-sénaenámp kwamp te, Kwaroi námpan warákár-sér kuno.” ¹⁸ Nomo wae mérámpon: Arop námokuráp eran warákárria narek sampok námp te, am arop te Kwaro nke námp fek maomp e te yak mono. Táte Tokwae Karao arop ankárankampamp e narek sampok námpao saráp, mao fwap e tokwae sámp naenámpon. ☆

11

Polo aposel kare monap aropamp ninik érik sérímp kar

¹ Onomp ninik te yumo onan, námwan takanoria napo, ono épérépnámp kar kánanke sénae. Ye! Yumo sánánkar taki yakápenke. ² Kwar te, koumteouráp arop fárákap ankár mao ankárankampamp yae ankore mek sarápi yakápenkria ninik tokwae nánko, ono kuri mao ninik námpnám taknámp, yumo ankár Kraisomp ninikaok karenkria ninik tokwae konampono. Ono támao yumo Kraisomp firáp yakáp mwanap yoroi pwarará Krais ankárankampaonámpok éréképá akwap namp te,

☆ **10:18:** 1 Ko 4:4-5

énki yupuaó yiki kukur yak nánko, sámp naeri-anámp poumaropaonámpok warámpá tukup nap niamp nampon. ☆ 3 Aeno ono tákamamp kwekár i konámp ninik mér kar námp wokwaek Ivén kwekárímp táman yumwan tak námpantánoria apáp nampon. Takria yiráp ninik épérépria yumo yiki kukarrá yakápria Kraisen saráp ninik mwanap am pwarantáno. ☆ 4 Ono apáp namp te apae riteanápe, arop ankwap fárákámp yumonapok korop ko, ankwap Jisasomp kar farákámp nap te, mámá Jisas yino maomp kar farákámp konámp niamp mono. Tá yumo mwar pourouráp spirit sámp nap te, yumo wokwaek sámpap Yiki Kor Spirit mono. Tá yumo ankwap Kwapwe Kare Kar sámp nap te, yumo manénkir sámpap Kwapwe Kare Kar niamp mono. Táte arop ankwapao yumo ou mek take pourouráp tére nánko, yumo, mao takrá téreanoria yi kare yépékria maomp kar wa mwaria nánap napon. ☆

5 Yumo wawenk! Ono nik namp te yumo, mao te aposel tokwae karonorá niniknap arop, ono te maomp yae ankore mek yak mo kareno. 6 Kare, ono kar kour kare konap ninik sér mo nampao kor, onomp ninik te fae takáre mono. Yino te waeman kápae kare por yino i konámp ponankor ninik te wae yumwan am mér yénkép námpon. ☆

7 Yumo te wae mérapon: Ono wokwaek yumwan Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákámpamp fek te, ono nopok am tére fek ankank sámp moi nampon. Am taknamp ninik fek táman, onoku te

☆ 11:2: Ef 5:26-27 ☆ 11:3: Stt 3:4,13 ☆ 11:4: Ga 1:8-9

☆ 11:6: Ef 3:3-4

apárok sámp-anámprá yumwan narek pap nanampon. Ae te mokopono? Ae te ono taknamp ninik te kwatae niniki namp nie? ⁸ Ono te ankwap sios fárákapaoínáp maniráp ankank ti namp te yumo ou mek tére nanko, onan yaewour naenámpria nampon. Am taknamp ninik te, ono am fárákapamp ankank kwaporok pouroukoup namp niampon. ☆ ⁹ Wokwaek ono yumont yaknamp ke fek ono ankank ankwap moria te yumonap mekamp arop ankwapan onan yaewouranoria ninik tokwae pap moi nampon. Ankwapyaenáp fákáre Masedonia pwarará mampok koropea, am fárákapao ono monamp ankank onan pwi papapon. Ono te takria yumwan ninik kápae kánanke sáncantá, tá wakmwaek kor sáncantánoria, am ninik fek saráp yak nampon. ¹⁰ Kraiso kare kar karan saráp sér i konámpnámp taknámp, ono kor waeman kare kar arakrá sénampon: Ponankor provins Akaia mekmwaekamp arop te, ono yumwan, ankank sápenkria kápae sánc mo i konamp táman, ono, tak i konampria warákár-sénae ranko te, onan taokor naenámp arop yak mono. ¹¹ Apaeritea ono tak nampon? Ae te ono yumwan aropomp tokwae mo namp nie?

¹² Ono te yiráp yaekamp mani ankank sámpantá ankár mér kari yakrá akwapea wakmwaek kor tak nanampon. Ono ninik namp te, ono taknamp ninik fek am kwekár aposelomp ninikan taokor nanampon. Am fákáre te arop nke nap fek yinan, mao térenap puri fek tére námprá kwekárrá sér mwar ritea napantá nampon. ¹³ Am arop fárákap

☆ **11:8:** Fl 4:15-18

te kwekár aposel fákáreno. Mao te kwekár tére aropono. Mao te, arop fárákapao námwan Krai-somp aposel karerá sér mwanapria pourouran saráp aposel yoroia paokop naponon. ☆ 14 Tá yumo am fárákapaonap ninik táman nkea korokop tokwae kwapon. Yumo wae mérapon: Satan te poupwekápria pourou yipi fek saráp wae fekamp ensel niampimpon. 15 Aenámpara, táte maomp tére arop fárákapao kor aropao nke nap fek mwar pourouráp arákarea, yae-párak kare ninikan sér i konap tére arop niampia korop napo, yumo táman nkea korokopea ninik tokwae kwapon. Am fárákap te nánkár am tére nap niamp puri fek touwe kwatae sámp mwanaponon.

Polo aposel tére námp fek maomp pourouk koropnámp ankankan sénámp kar

16 Ono wae manénkir séri nampan warko oukoumwan sénampon: Yumo te ono épépérép námp niamp kar sénamp wawia onan, mao te épépérép aroprá niniki kwaponon. Táte yumoku takrá ninik mwarea te, yumo ankár onan numwar takanoria yépék napo, ono fwap warákár-sér tae morok nanampon. 17 Ono te Tokwae Karamp ninikaokria mámá kar sér mono. Ono te épépérép arop niampria ono onokump e narek sampok nampon. 18 Kápae kare arop te apárokamp ninikaokria námokuráp e narek sampok konaponon. Ae konapara, ono kor am ninikaokria onokump e narek sampok nae rampon. 19 Yiráp ninik te yumo waeman kwapwe kare ninikrápara, yumo námoku mwar épépérép arop fákáre épépérépnámp kar yumwan sánkanáponoria

napon. ²⁰ Táte kare, arop yumwan éréképea maomp fákapea yakáprá tére konap mek tukup, tá yiráp ankank ponankor tia pwar, tá yumwan kwekár ninik mek érékép, tá, námo arop tokwaerao nampria wae, tá yumwan wouroump kar sénapo kor, yumo am fárákapan takanáponoria yénképá yakáp konapono. ²¹ Kare, yino yumwan take pourouráp ninik tak mwanámp te kárákáre mono. Aenámpara, ono pwarápaé nampono.

Táte arop ankwap námoku i konámp ninik érik sénaeria kárákáre nánko te, ono kor fwap érik sénaeria kárákáre nanampon. Ono oukoumwan te épérép aropamp kar séniamp nampon. ²² Am kwekár aposel fárákap te Hibru nie? Tak nánko te, ono kor ono Hibru i konámpaok i konampono. Am fárákap te Israel fi mekamp arop nie? Ono kor Israel fi mekampono. Mao te Abrahamomp ou fekamp nie? Ono kor Abrahamomp ou fekampono. ²³ Am fárákap te Kraisomp tére arop nie? (Ono oukoumwan te mánmán kare aropamp kar séniamp nampon.) Ono Kraisomp tére te am fárákapan kámákár akwap nampon. Yoporop tére tokwae te ono am arop fárákapan kwe-pwar nampon. Onan fákápá pap napo, tá arop ankwap fárákapao onan kápaé kare por fuk napo, am touwe tokwae te am fárákapan kwe-pwar nampon. Kápaé kare por ono wae sumpwi naeria wae konampon. ²⁴ Éntik por Juda taokeyakáp konap arop fákáre onan wíp fek fupukrá tukupea 39 pori napon. ²⁵ Rom mekamp taokeyakáp konap arop yinink por onan paok ke fek porokwapapono. Ankárank por onan yumwi fek arokop napon. Yinink

por ono am mek yaknamp sip kwatae akwapria solwara mek pik námpon. Ankárank kumur ntia ankárank yámar ono solwara mek pikia yumuntuk kakápanpono. ☆ 26 Kápae kare por ono tokwae panekamp némpouk mwaek yárák i konampon. Éntenkao onan sámp naeria wae konámpon. Ono kwataenámp arop fárákap mwaeak yérérékrá ankank pouroukoup konap am fárákapamp yaek sumpwi nanamp niampiampon. Onomp nouroup fárákapao kuri onan sámp-wouroump mwaria wae. Tá ankwap fi aropao kor onan sámp-wouroump mwaria wae napon. Ono taun mek sumpwi naeria wae, tá arop yak mo apár mek sumpwi naeria wae nampon. Ono solwara mek sumpwi naeria wae, tá onomp kwekár ankwapyaenámp fárákapamp yaek sumpwi naeria wae nampon. ☆ 27 Ono nkwakwe make tére namp te yoporop tére tokwae nanko, onomp pourou mek sorompor i konámpon. Kápae kare por ono kumuruk amp mo i konampono. Ono yae-porokwe yak, tá éntantá ouspour kour káke. Kápae kare por ono fir fár mo pwar. Ono námpare sámp, tá ono waempyam mo i konampon.

28 Tá am támao mwar mono. Ankwap kápae kare ninik kápaerao kor onan korop konámpono. Kumur méntép ono sios ponankor taokeyakáp i konap ninikan ninik tokwae nanko, am támao onomp ninik mek kápae tokwae fárámpeyak námpon. 29 Táte Kristen arop ankárankampamp kárakáre pwar nánko te, ono nik namp te onomp kárakáreráo kor pwar námp niampón. Táte

☆ 11:25: Ap 14:19; 16:22 ☆ 11:26: Ap 9:23; 14:5

ankankao Kristen ankwapamp pourouk korop nánko, mao kwatae ninik mwae akwap nánko te, ono amnámp ankank táman yopora wae konampon.

³⁰ Táte ankwap mwae kup mo nánko, ono ankár onokump e narek sampok namp kwamp te, ono fwap ‘Ono porokwe yakria, kárakáre mo namp fek táman onokump e narek sampok nanamp’rá sénanampon. ³¹ Kwar te mao Jisas Tokwaeramp Kwar, tá maomp Naropwar ono kwekár mo namp wae mérámpon. Nomo ankár maomp e kápa kare por narek sampok mwaro! ³² Némp tokwae Damaskus mek King Aretasomp kiap mao onan sámp mwanap arop Damaskus yár ménki fek kák tenánko, mao onan sámpea yarokwap mwaria yérékrá yakápiapon. ☆ ³³ Aeapan maok, onomp ankwapyaenáp fárákapao onan basket mek papea némp tokwaeramp yár pu-pwaek yaknámp windo meknámp oumpwi-furuk sampikia pap napo, ono am kiapén pwarará farákapea akwapampon.

12

Kwaro Polén yémén kápa kare kar yénképámp kar

¹ Ankwap mwae kup yak mo námpara, ono ankár warákár-sénanampon. Tá kare, am ninik te nomwan yaewour naenámp pourou mo námpan maok, wampweno. Ono yém nkenamp kar, tá onan Tokwae Karao mek wouroumpeyaknámp kar farákáp námpan sénae rae. ² Ono Kraisomp arop ankwapan mér namp te wokwae 14 yopwar fek Kwaro man warámpá pokea mao

☆ **11:32:** Ap 9:23-25

yak konámp yinink kárar yámar mekimpan mérampon. Am te pourou make yakámp ni, pourou pwararea yakámp ni, ono mér mono, Kwaro saráp mérampon. ³⁻⁴ Ono am arop táman mérampon: Kwaro man warámpea kwapwe kare némp yámar mek pokámp. Am te pourou make yakámp ni, pourou pwararea yakámp nie, ono mér mono. Kwaro saráp mérampon. Yámar mek mao wa náńko, kar aropao farákáp mwanap pourou mo, tá arop farákáp mwanap fou kare niamp pourouráp kar wawimpon. ⁵ Ono am aropamp eran saráp sakap naerampono. Aeno onokump e te sakap mono. Ono fwap ‘Ono te kárákáre mo namp’rá sénanampon. Ono am ankárankamp ankank fek saráp fwap onokump e sakap nanamprá sénanampon.

⁶ Tá kare, ono warákár-sénamp te ono ‘Épépérép arop’rá sénanamp pourou mono. Am te apae riteanápe, ono kare kar karan saráp farákáp nanampono. Aeno ono te warákár-sér mono. Am te apae riteanápe, arop ankwapao onomp ninikaokria onan e tokwae sáp te monoria nampon. Onomp ninik te am fárákáp ankár ononamp ninik nke, ono farákáp namp kar waria, am ninik fek táman youroukoupia onan, yae-párák kare aroprá ninik mwanapon.

Polomp pourouk wirao koumantérenámp niamp kar

⁷ Am kar Kwaro onan yénkép námp te tokwae kar ankankono. Tá Kwaromp ninik te onan onokump e narek karaok sampok te monoria námp kwamp, mao onan ankwap ankank wirao

pourouk párákeyakrá koumantérenámp niamp sámp námpon. Am te Satan náráp tére aropan sámp-kérép nánko, onan porokwapea ono onokump e narek sampok te monoria onan apárok anámpá pap námpon. ☆ ⁸ Ono yinink por Tokwae Karan ‘Am tirá épérano’ ria tékén kar kar toropwapi nampono. ⁹ Aenampnan maok, mao onan arakrá sér, “Onomp aropomp te amwan fwap pwi námpono. Am te apae riteanápe, onomp kárakáre te kárakáre moráp aropan térea wae konámpono.” Tokwae Karao aerá sénánko, ono kárakáre moráp arop niampia yak namp táman warákára wae nampon. Aenanko maok, Kraisomp kárakáre fwap onont yak naenámpon. ☆ ¹⁰ Aenámpara, táte am Kraisomp tére fek ono kárakáre mo, tá arop fárakapao onan pwarápae fwap sámp nanampnámp ankank kwatae pap, ta ono nkwakwe make touwe sámp, tá Kwaromp firáp yak nampara, arop fárakapao onan sámpá yampourou, tá nkwakwe make kápae fárámpnámp ankank sámp napan kor, onomp ninik fwap porokwe fek saráp yak námpon. Ye! Ono kárakáre mo namp ke fek táman Kraisomp kárakáre onont yak nánko, ono kárakáre kare nampon.

Polo Korin fárakapan, mér kárakáre sámpanáponoria yaewournámp kar

¹¹ Ono māmá kar sénamp te, ponankor épérépi akwapnámp karono. Aeno yumoku kareao onomp ninik mek farákár napo, ono arakrá sénampon. Nopok yumo maok onomp e narek sampok mwanapan maok, yumo tak moi napon.

Kare ono te kánanke kwataeao maok, ono te yumo 'Aposel tokwae'rá sénap fárákapamp yae ankore mek yak mono. ¹² Ono yumont yak namp fek te ono kárákáre fek fokopeyakrá térerá akwap nanko, am fek táman yumo ou mek Kwaro nkwakwe make kárákáre yoro nánko, am támao ono aposel kare yak namp yénkép námpon. ☆

¹³ Ono yumo ou mek tére namp niamp take pourouráp ninik ankwap sios mek takrá tére konampon. Ankárankamp ankankan saráp yumo ou mek take pourouráp ninik moi namp te, ono yiráp ankank pouroukoupria yumwan ninik tokwae pap moi nampon. Ae te ono yumwan kwatae niniki tenamp yak nánko te, onomp kwatae ninik nik mo, pwar kipo. ☆

¹⁴ Oukoumwan te ono yininkan yumonapok akwap naeria nánap nampono. Am ke fek kor ono yumwan kápae sánk mono. Yumo wawenk! Ono yiráp ankank te sámp mono, yumwan saráp érékép nae rampon. Yumo mérapon: Tárápu te tére tokwaerá éntupwar naropwarén yaewour mwanap fir oupourounkrá koupoukour mo i konapono. Éntupwar naropwaro mwar tárápuan yaewour naenámp ankank koupoukour konapono.

¹⁵ Ono te fwap warákárria onomp ankank ponankor, tá onomp pourouan kor yumwan yaewour naeria sinanampon. Ono yumwan yonkwae touwea wae nanko, tá nopok am támao yiráp yonkwae touwe kánanke námp nie?

¹⁶ Aeno ankwap fárákap te onan arakrá sér, 'Kare, mao te érik nomp ankank ti mo námpao

☆ **12:12:** Jo 4:48; Ap 19:12 ☆ **12:13:** 2 Ko 11:9

maok, mao te aropan kar porokwerá kwekár sérar i konámp arop'rá sénapon. ¹⁷ Ae te moko-pono? Ono arop ankwap fárakap yumonapok tirá kérép namp te, ono ankwap ankárankampamp yaek kwekárá séria, 'Yiráp ankank pouroukoupá sankoropano' ria tirá kérép namp nie? ¹⁸ Ono wae Taitusén akwapanoria nanko, mao yumonapok akwap nánko, ono ankwapnáp mént sámp-kérép nanko, akwap námpono. Am te Taitus kwekária yiráp ankank ankwap pouroukoup nám nie? Ae te yino ankárankamp pourouráp ninikaokrá tére mo i konemp nie? Yino ankárankamp mwae-porok saráp yarak mo i konemp nie? Am fi kor te yumo fwapia ninikenke.

¹⁹ Onomp ninik te yumo ponankor mámá pas fekamp nkerá farákápea, yumo yinan, mao te náráp kwatae ninik mek oupouroup fákeyakáprá yinan 'Fwapono'rá sérenkria kumwi napan mpwe napan maok, mono. Yino te Kraisomp arop yakáp námpara, yino Kwaro nke nám páfek mámá kar sénámpon. Tá onomp nouroup fákáre kare, yino mámá kar ponankor sénámp te yiráp mér nap mek kárákáre sánk naenámpría námpon. ²⁰ Ono apáp tae morokria arakrá ninik nampon: Takria ono yumonapok koropea yumwan nke nanko, yumo ono nke naeria ninik namp pourouráp yakáp mo mwanape. Tá takria yumo kor onan nke napo, ono yumo nke mwaria niniknap arop niamp yak mo nanae. Takria nkwakwe make ninik araki yakantáno! Kar yorowar i konap ninik, tá ankwapnápén kokwarok i konap ninik, tá yopor i konap ninik, tá námoku nae nam-

pan saráp ninik i konap ninik, tá arop pourou wouroump i konap ninik, tá kánánkámp sérar i konap ninik, tá námoku saráp ninik i konap ninik, tá siosomp ninik yampourou i konap, ono am táman apáp nampon. ²¹ Takria manénkiri nampnámp taknámp ono warko yumonapok akwap nanko, onomp Kwaro yumo nke nap fek yiráp kwatae ninik fek onan pwarápae sápanáno. Takria kápae kare koumteouráp arop wokwaek kwatae ninikiap, ounnámp ninik kwatae, tá kokopor ninik, tá kwataenámp ninik ninik mek ounnámp fárámp konámp, ará kwatae ninik mao wokwaekiap. Am oukoumwan younkwe sir mo, taki yakáp napo, ono am nkeria te yonkwae touwe tokwaeantánoria apáp nampono. ☆

13

Korin fákáre maomp mér fwap taokeyakáp mwanapkar

¹ Ono oukoumwan yininkan yumonapok korop naeria nae. Kwaromp Buk fek arakrá sénámpon: “Táte anánk, yinink aropao kwatae ninik nánko nkea ankárankamp pourouráp karan saráp sénap te nomo fwap wae karenoria fwapokwap mwanámpon.” ☆ ² Arop fárákap wokwaek kwatae ninikiap, tá yumo ponankor ankwap wakmwaek kwatae ninik sámp-fákeyakápnap arop fárákan kor, ono anánkan akwapea yumont yakria ono tére naenamp ninik wae yumwan sériampon. Tá oukoumwan kor ono panek yakria yumwan warko takrá sénámpon. Táte ono warko

yumonapok arákarrá koropria te, am arop fárákap kwatae ninik nap te, kwaporok taki yakanori pwar nanamp pourou mono. ³ Yumo te fwapia mér mwaria napon: Kraiso onomp top kor fek purá kar sénámp ni mo nie? Takria te yumo fwap mér mwanapon: Krai te yumwan fwapokwaprá tére naenámp te porokwe mono. Mao te ankár yumwan tére kárákáre námpon. ⁴ Kare, wokwaek te mao arop arákarrá yakámp fek kárákáre mo nánko, arop fárákapao yaopwae porokoramp fek pukupapono. Aeapan maok, Kwaromp kárákáre fek oukoumwan te mao yiki yak námpon. Tá kare, yino méntér koumpá yakápria yino kor wae kárákáre mo námpon. Aenámpan maok, yino Kwaromp kárákáre fek Kraisént yiki yakápria, yino am kárákáre yumo ou mek yénkép mwanámpon. ☆

⁵ Yumo ankár kápae kare por, yumokuráp ninikan mokoponrá youroukoupia fwapia mér kip: Ae te yino wae mér kárákáre námp ni mo niera mér kip. Yumoku ankár takrá youroukoup kipo. Ae te Krai yiráp ninik mek yak námp te yumo mér mo nie? Táte mér mo nap te Kraiso yiráp ninik mek yak mono. ⁶ Tá ono nik namp te: Yumo ankár, yino aposel kare yakápria Krai-somp térerá tukup námp wuri nkea mérenkria nampon. ⁷ Yino te Kwaro yumwan yaewour nánko, yumo kwatae ninik mo mwanapria Kwarén kar toropwap i konámpon. Yino te, yinoku wae Krai-somp tére arop kare yakáp námp nkea ninik mwanapria Kwarén sér mono. Yumo yinan, kwekár tére arop fárákaprá sérria kor, wampweno. Yinomp ninik tokwae te, yumo ankár yae-párák

kare ninik fek paokopenkria námpon. ⁸ Yumo wae mérapon: Nomo te ankwap ankank tére námp fek kare kar kar apárok sámp-anámp mwanámp pourou mono. Nomo fwap am kare kar kar táman saráp térerá yaewour mwanámpono. ☆ ⁹ Aeria yino kárakáre mo nánko, yumo kárakáre nap te, yino fwap warákár konámpon. Tá, yiráp Kristen yakáp nap akwapá tokwae kari yakanoria kápae kare por Kwarén kar toropwap i konámpono. ¹⁰ Oukoumwan ono panek yakria ono yiráp por māmá kar kumwi namp te apae riteanápe, ono yumonapok korop namp fek, yiráp ninik fwapokwapria kar kárakáre fek sér te monoria nampon. Aeria namp kwamp, ono panek yakria, yumwan, yumoku manménkir fwapokwap kipria ono pas fek sér rae. Tokwae Karao onan, náráp tére taokeyak nanapria nánkárápea, mao ono takrá tére nanamp kárakáre sámp námpon. Mao am kárakáre onan sámp námp te yumwan kwatae pap naenámp te mono. Yiráp mér nap mek kárakáre sánkaeria ninámpon. ☆

Polo ‘Gude’rá sérimp kar

¹¹ Ankwapyae fákáre, ono kar wae mapek pwarará ‘Gude’ ria pwar nae rae. Yumo ankár nkwakwe make mo, kárakáre kor kare Kristen yakáprá tukup kipo. Yumo ankár onomp kar wa kipo. Yumo ankár ankárankamp pourouráp ninik fek saráp yakáp kipo. Tá Kwar te mao yumwan warákár, tá yonkwae porokwe sánk, tá yumont yak naenámpon.

¹² Nomo Kwaromp kounteouráp aropao i konámp ninik fek yumo ponankor ankákárank yiráp ankwapyaenápen ankár nounourouprá koukoupwiyak kipo. Mapekamp ponankor Kwaromp kounteouráp aropao yumwan ‘Gude’rá sénapon.

¹³⁻¹⁴ Ono ninik namp te Jisas Krai Tokwae Karao yumwan fwap námokuráp ninik fek yaewour nánko, tá Kwaro fwap yumwan warákár nánko, tá Yiki Kor Spiritao fwap yumo ponankor ankárankamp ninik fek yakáp mwanap yoroi kákanoria nampon. Wae támaono.

Kwaromp Kwapwe Kare Kar
The New Testament in the Karkar-Yuri Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Karkar-Yuri long
Niugini

Copyright © Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Karkar-Yuri

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-01-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

7103f8db-88c2-5fec-8ac4-0edfac04e885